

Ustavni sud Republike Srpske
Kralja Alfonsa XIII 11
78000 Banja Luka

U skladu sa članom 4. Zakona o Ustavnom sudu Republike Srpske podnosimo:

INICIJATIVU

za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti članova 7., 8. i 22. Zakona o javnom redu i miru Republike Srpske („Sl.glasnik RS broj 11/15)

OBRAZLOŽENJE

Član 7. Zakona o javnom redu i miru RS glasi „*Ko narušava javni red i mir svađom, vikom, vriskom, izvođenjem ili reprodukcijom muzičkih sadržaja ili tekstova, nošenjem ili isticanjem simbola, slika, crteža ili tekstova nepristojnog, uvredljivog ili uznemiravajućeg sadržaja i drugim nepristojnim ili drskim ponašanjem, osim ako se navedeno ne odnosi na javno izneseno mišljenje o radu državnih organa, te drugih javnih organa i organizacija kaznit će se novčanom kaznom od 100 KM do 300 KM.*“

Navedeni član je u suprotnosti sa članom 25. Ustava Republike Srpske kojim je zajamčena sloboda misli i opredjeljenja, savjesti i uvjerenja, kao i javnog izražavanja mišljenja. Poznato je da mišljenje kao proces obrade ideja, stavova, simbola može biti i pozitivno i negativno, te se može izraziti na različite načine: u vidu govora, teksta, slike, simbola i dr. Ustav Republike Srpske garantuje svim građanima da mogu javno izraziti svoje mišljenje i pri tom ih ne ograničava da javno mogu izražavati samo afirmativna mišljenja o nekim pojavama ili osobama. Sa druge strane iz člana 7. Zakona o javnom redu i miru RS se da zaključiti da će građani biti kažnjeni ukoliko javno reprodukuju muzičke sadržaje ili tekstove, nose ili ističu simbole, slike i crteže nepristojnog, uvredljivog ili uznemiravajućeg sadržaja, a pri tom se ni ne nagovještava šta se smatra nepristojnim, uvredljivim ili uznemiravajućim sadržajem.

Član II stav 3. tačka h) Ustava Bosne i Hercegovine garantuju građanima Bosne i Hercegovine, a samim tim i Republike Srpske pravo na slobodu izražavanja. Isto tako Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda u članu 10. predviđa da svako ima pravo na slobodu izražavanja, te da ovo pravo uključuje slobodu mišljenja i slobodu primanja i prenošenja informacija i ideja, bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Sloboda izražavanja u smislu člana 10. se primjenjuje ne samo na "informacije" ili "ideje" koje su poželjne ili se smatraju neuvredljivim već i na one koje vrijeđaju, šokiraju ili uznemiravaju. To su zahtevi pluralizma, tolerancije i slobode mišljenja, bez kojih nema "demokratskog društva". (*Handyside protiv Ujedinjenog Kraljevstva, 1976, tačka 49.*)

Podnosioci inicijative smatraju da bilo koje fizičko ili pravno lice koje se osjeti uvrijeđeno ili uznemireno zbog određenog izražavanja ima mogućnost pokretanja posebnog parničnog postupka za zaštitu od klevete, te mu se na taj način osigurava pravna zaštita. Izražavanje mišljenja odnosno vrijednosnih sudova predstavlja imperativ, i svako njihovo ograničavanje od strane službenih lica predstavlja kršenje člana 25. Ustava Republike Srpske.

Član 8. Zakona o javnom redu i miru RS glasi: „*Ko grubim vrijeđanjem drugog lica na političkoj, vjerskoj ili nacionalnoj osnovi ili drugim bezobzirnim ponašanjem izazove osjećanje fizičke ugroženosti ili uznemirenosti građana kaznit će se novčanom kaznom od 200 KM do 800KM.*“

Ovaj član je sporan zbog toga što precizira „grubo vrijeđanje“ i na taj način norma pruža pravnu zaštitu samo za neke vrste vrijeđanja tj. za političko, vjersko i nacionalno. Konkretno ono što za jednog pojedinca može predstavljati slobodu izražavanja za nekog drugog moglo bi predstavljati grubo vrijeđanje na političkoj, nacionalnoj i vjerskoj osnovi. Sa druge strane norma ne štiti vrijeđanje na osnovu pola, rase, jezika, statusa i drugih opredjeljenja. Upravo iz tog razloga bolje bi bilo da je član 8. Zakona formulisan na isti način kao i član 8. iz prethodnog Zakona: „Ko grubim vrijeđanjem drugog lica

ili drugim bezobzirnim ponašanjem izazove osjećanje fizičke ugroženosti ili uznemirenosti građana kazniće se novčanom kaznom u iznosu od 200 do 800 KM.“

Član 22. Zakona o javnom redu i miru RS glasi: „*Ko ne postupi po naredbi ili rješenju državnog organa u vezi sa ograničenjem ili zabranom kretanja ili zadržavanja lica na određenim javnim mjestima ili područjima, ili ko se ne udalji iz grupe koju je ovlaštenu policijski službenik upozorio da se razide, kaznit će se novčanom kaznom od 500 KM do 1.500 KM.*“

Ovaj član je u suprotnosti sa članom 21. Ustava Republike Srpske kojim je propisano da se građani moguslobodnokretati, te da se zakonom mogu uvesti ograničenja kretanja samo ako je to neophodno radi vođenja krivičnog postupka ili radi zaštite bezbjednosti i zdravlja ljudi. Nikakva ograničenja iz političkih razloga ne mogu biti ustanovljena. Istovremeno, član 22. Zakona o javnom redu i miru RS se kosi sa članom 30. Ustava Republike Srpske koji građanima garantuje da imaju pravo na mirno okupljanje i javni protest. Sloboda okupljanja može se zakonom ograničiti samo radi zaštite bezbjednosti ljudi i imovine.

Sloboda mirnog okupljanja i udruživanja sa drugima garantovana je građanima Republike Srpske i u članu II stav 3. tačka i) Ustava Bosne i Hercegovine, te u članu 11. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Svrha člana 11. je da omogući ljudima da se okupe i izraze, diskutuju i zaštite svoje zajedničke interese. Sloboda okupljanja i udruživanja omogućava razvoj civilnog i političkog društva, daje prostor ljudima da izraze različita viđenja, vrijednosti ili interese i mjesto da se takva viđenja, vrijednosti i interesi čuju.

U predmetu *N.F. protiv Italije* Evropski sud za ljudska prava je konstatovao da mjere koje predstavljaju miješanje države u član 11. Konvencije, ne samo da moraju imati osnov u domaćem zakonu, već i u pogledu kvaliteta zakona postoji obaveza da zakon bude dostupan licu na koje se odnosi i da njegove posljedice moraju biti predvidive. Zakon je predvidiv ukoliko je formulisan dovoljno precizno da omogući pojedincu da odredi svoje postupke. U tom smislu odredba člana 22. Zakona o javnom redu i miru Republike Srpske nije dovoljno precizirana jer daje pravo ovlaštenom službenom licu da po vlastitom nahođenju naredi, ograniči i zabrani kretanje građana na javnom mjestu.

Na osnovu svega navedenog, podnosioci inicijative predlažu Ustavnom sudu Republike Srpske da prihvati ovu inicijativu i donese rješenje kojim se pokreće postupak za ocjenu ustavnosti osporenih odredbi članova 7., 8. i 22. Zakona o javnom redu i miru Republike Srpske („Sl.glasnik RS broj 11/15“) te donese odluku da osporene odredbe članova 7., 8. i 22. Zakona o javnom redu i miru RS nisu u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske12

Banja Luka 14.05.2015.g.

Podnosioci inicijative:

Emir Đikić
Predsjedavajući Odbora direktora
UG Borba protiv korupcije i Transparency International u BiH

Milkica Milojević
Predsjednica udruženja
Udruženje/udruga BH Novinari

